

Ephata!

Poszerzyć horyzont spojrzenia

Siostra Catherine Prendergast, SM

Wprowadzenie

„Prawa człowieka i integralny rozwój osób najbardziej opuszczonych w społeczeństwie” to jedno z 4 głównych wyzwań Konwentu Generalnego.

W dokumentach Konwentu było umieszczone jako pierwsze, ale teraz podejmujemy je jako ostatnie... Myślę więc, że duża część z tego, co już zrobiliśmy w czasie Konwentu ubogaci studium tegoż problemu i nasze odpowiedzi.

Powszechna Deklaracja Praw Człowieka

Co to są prawa człowieka?

Powszechna Deklaracja Praw Człowieka jest dokumentem międzynarodowym wypracowanym przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych w 1948 r., który gwarantuje prawa i wolności każdej istocie ludzkiej. Zasadniczo Deklaracja została uznana przez wszystkie narody i od tamtego czasu stanowi ważne kryterium.

17 celów zrównoważonego rozwoju wypracowane przez ONZ w tym tysiącleciu jest najnowszą próbą wprowadzenia tych praw.

Tytuł mojego dzisiejszego wystąpienia: „Ephata! Poszerzyć horyzont spojrzenia” ma na celu pomoc w poszerzeniu, pogłębieniu, zintensyfikowaniu i udoskonaleniu naszej świadomości i naszych odpowiedzi.

Deklaracja zawiera 30 artykułów, które podzieliłam na 5 sekcji:

1. Niezbywalne prawo do uznania tożsamości indywidualnej – godność ludzka udziałem wszystkich
2. Prawo do sprawiedliwości wobec prawa – sprawiedliwe i uczciwe ustawodawstwo
3. Prawo do wolności wyboru – wyrażania siebie, przynależności, małżeństwa, religii
4. Prawo do udziału – stowarzyszania się, jednoczenia się przeciw niesprawiedliwości, bez ograniczeń z uwagi na płeć
5. Prawo do przeżycia – do pożywienia, wody, mieszkania, edukacji, ochrony zdrowia, zatrudnienia.

Poszerzając horyzont naszego spojrzenia, pytamy siebie:

- Co dzieje się w naszym dzisiejszym świecie?
- Co obserwujemy: poszanowanie czy łamanie praw człowieka?
- Jako Siostry Miłosierdzia, jak odpowiadamy na to, co widzimy?
- W jaki sposób możemy promować prawa człowieka, ujawniać i walczyć z ich naruszaniem?
- Jaka jest nasza odpowiedzialność względem mieszkańców Ziemi?
- W jaki sposób pomagamy sobie nawzajem i wspieramy się w określaniu naszej odpowiedzi i naszej odpowiedzialności, co może się wiązać z przekraczaniem naszej strefy komfortu?

Pandemia

Informacje obfitują w statystyki i aktualności dotyczące wyzwań, z jakimi świat mierzy się na co dzień, podczas gdy dalej odczuwamy straszliwe skutki światowej pandemii.

W obliczu choroby, śmierci, kryzysu ekonomicznego i ogromnej nierówności w świecie musimy zapytać siebie:

- Kim są najbardziej poszkodowani?
- Jakie problemy są najpilniejsze?
- Jakie pytania stawia nam – jako Zgromadzeniu – ta sytuacja?
- Czy pojedynczy człowiek, Zgromadzenie, może naprawdę wnieść coś znaczącego w tę sytuację?
- Od czego powinniśmy zacząć?

Odpowiedź brzmi: już zaczęliśmy!

Siostry Miłosierdzia bronią i wspierają prawa człowieka od 29 listopada 1633 – na długo przed tym, jak one same czy ktokolwiek inny słyszał o „prawach człowieka”.

Wincenty uchwycił to, co najważniejsze, gdy 8 marca 1658 napisał, że „wspierając [skazanych] okazujemy im sprawiedliwość, a nie miłosierdzie” (Coste VII, 98). Mówiąc inaczej, miłosierdzie nie jest miłosierdziem, jeśli nie towarzyszy mu sprawiedliwość.

To jest to, co czyniliśmy od zawsze i nadal to czynimy. To może nam dodać odwagi.

Przez nasze przygotowanie do tego Konwentu, zaczęliśmy odpowiadać w nowy sposób.

W Syntezie mogłyście przeczytać i przemyśleć streszczenie myśli, poglądów i sugestii wyrażonych przez Siostry podczas Konwentów Domowych i Prowincjalnych.

W pięciu punktach odnajdziecie:

Ephata! dla obrony i służby Ubogim
Ephata! dla wspólnot na peryferiach
Ephata! dla nagłaśniania wołań najbiedniejszych
Ephata! dla współpracy i pracy w sieci
Ephata! dla formacji uważnej na znaki czasu.

W czasie dzisiejszej refleksji i dzielenia skorzystajmy z tych przemyśleń, aby określić, co jeszcze możemy zrobić, by odpowiedzieć na pytanie: Co możemy uczynić?

Najczęściej dochodzi do łamania praw człowieka na płaszczyźnie jego potrzeb podstawowych – znacie bardzo dobrze konsekwencje tego we wszystkich waszych Prowincjach.

- brak bezpieczeństwa żywnościowego,
- ubóstwo i niedobór wody,
- bezdomność,
- zdrowie i edukacja dzieci,
- równouprawnienie,
- środowisko.

Dołączyłam do tej listy „środowisko”, gdyż nasz świat cierpi z powodu nadużyć i nadmiernej eksploatacji, które zagrażają jego przetrwaniu i naszemu życiu na Ziemi.

- **Głód**

Na świecie produkuje się dużo więcej żywności niż potrzeba, by wyżywić wszystkich ludzi.

Mimo to około 690 milionów osób na świecie (albo jedna na 9) każdego wieczoru kładzie się spać z pustym żołądkiem i cierpi z powodu niedożywienia.

Małe gospodarstwa rolne, hodowcy i rybacy produkują około 70 % światowego zapotrzebowania żywnościowego, ale to oni są szczególnie narażeni na niebezpieczeństwo braku żywności – ubóstwo i głód częściej występują wśród ludności rolniczej.

Wojna i konflikty zbrojne należą do najczęstszych przyczyn głodu: ONZ uważa, że 122 miliony dzieci cierpiących na zahamowanie wzrostu żyje w krajach dotkniętych konfliktami.

Ocenia się, iż na świecie 14 milionów dzieci poniżej 5. roku życia cierpi z powodu ostrego niedożywienia, a tylko 25 % dzieci poważnie niedożywionych ma dostęp do leczenia.

Jednocześnie brak bezpieczeństwa żywnościowego jest głównym powodem migracji.

- **Dostęp do wody pitnej**

W 2025, 2/3 ludności światowej – tj. około 5,5 miliarda ludzi – będzie mieszkać w rejonach dotkniętych brakiem wody w stopniu średnim lub zaawansowanym.

Zmiana klimatu, wzrost demograficzny, zapotrzebowanie na wodę w rolnictwie i zła gospodarka zasobami wody przyczyniają się do wzrastania światowego kryzysu wodnego.

Z powodu niewystarczającej ilości lub braku wody od 24 do 700 milionów ludzi na świecie będzie musiało opuścić jałowe lub półjałowe tereny.

Pandemia podkreśliła bezwzględną konieczność higieny rąk. Ale jak umyć sobie ręce, gdy brakuje wody?

- **Bezdomność**

Ponad 100 milionów osób na świecie nie ma mieszkania tzn. że śpią na ulicy lub w schroniskach.

Ponadto 1,6 miliarda osób żyje w nieodpowiednich warunkach mieszkaniowych.

Według ONZ-HABITAT [programu ONZ ds. Osiedli Ludzkich] każdego roku przymusowo eksmituje się 15 milionów ludzi, przy czym to ludzie młodzi są najbardziej narażeni na bezdomność.

Przyczyny bezdomności na ogół prowadzą do biedy, przemocy domowej, problemów ze zdrowiem psychicznym, do utraty zatrudnienia i oczywiście do licznych uwarunkowań ekonomicznych i politycznych, z powodu których ludzie opuszczają swoje domy i kraj jako migranci, szukając azylu, wolności i bezpieczeństwa, zatrudnienia i przyzwoitego życia.

Uświadamiając sobie, że nikt z nas nie może czuć się u siebie tak długo, jak długo wszyscy nie będą mieli dachu nad głową, Zgromadzenie jako gałąź Rodziny Wincentyńskiej było głównym narzędziem, dzięki któremu problem bezdomności został przedstawiony w ONZ i włączony jako kwestia polityczna oraz główny temat w prace Komisji Rozwoju Społecznego Narodów Zjednoczonych.

Wiele z was miało również kontakt z Sojuszem Rodziny Wincentyńskiej na rzecz Bezdomnych i Kampanią „13 domów”.

- **Prawa dzieci**

Statystyki dotyczące łamania praw dzieci nie są wcale lepsze.

- * Szacuje się, że rocznie około 1 miliarda dzieci w wieku 2 – 17 lat jest ofiarami przemocy fizycznej, seksualnej lub emocjonalnej czy też zaniedbania.
- * 152 miliony dzieci jest zaangażowanych w pracę, z których 73 miliony pracuje w warunkach niebezpiecznych.

- * 41 % dziewcząt w krajach mniej rozwiniętych jest wydawanych za mąż przed ukończeniem 18 roku życia.
- * Studium Banku Światowego stwierdza, że aż troje dzieci niepełnosprawnych na dziesięcioro nigdy nie było w szkole.
- * 200 milionów kobiet i dziewcząt zostało poddanych obrzezaniu.

Możliwość zaspokojenia potrzeb swojej rodziny, dostęp do edukacji, odpowiedniego żywienia, dostęp do wody, urządzeń sanitarnych i opieki zdrowotnej to tylko niektóre z największych zmartwień ich rodziców.

• **Równość płci**

Od 2015, postęp na drodze równouprawnienia płci był niewielki, a teraz COVID-19 mocno w to uderzył.

Wiele kobiet pracuje w wymiarze pracy odpowiadającym dwóm etatom: zatrudnieniu płatnemu i obowiązkowi całkowitego zajęcia się rodziną. Wiele stanowisk pracy tradycyjnie zajmowanych przez kobiety ulega automatyzacji, co skutkuje zwiększeniem odsetka kobiet bezrobotnych.

Na 100 mężczyzn zajmujących stanowiska kierownicze przypada tylko 37 kobiet.

W Nowym Jorku, 8 marca 2021 Forum Kobiet Narodów Zjednoczonych ogłosiło, iż „aktualne prognozy przewidują, że równouprawnienie w zajmowaniu stanowisk kierowniczych na najwyższym szczeblu będzie osiągnięte nie wcześniej niż za 130 lat!”

• **Środowisko**

Wszystkie jesteśmy świadome skutków zmian klimatycznych. Mają one bezpośredni wpływ na cztery główne zmienne:

- a) Zdrowie: zmiany klimatyczne są przyczyną astmy, chorób sercowych i raka płuc;
- b) Źródła żywności: zasoby wody zmniejszają się i uprawa staje się trudniejsza, a nawet niemożliwa;
- c) Pogoda: powszechnie występują ulewę, powodzie, obfite i bardziej intensywne opady śniegu, jak i dłuższe i częstsze okresy suszy;
- d) Oceany: pokrywy lodowe topnieją, podnosi się poziom mórz, a wody stają się coraz bardziej kwaśne.

Oceany stają się największymi ofiarami zmian klimatycznych, gdyż to one regulują temperaturę na ziemi.

„Znaki zmian klimatycznych, przemieszczanie się tłumów ludzi, uchodźcy/ofiary handlu ludźmi, przemoc wobec kobiet i dziewcząt to nie są pojedyncze problemy, ale raczej świadczą o kryzysie używania” (Papież Franciszek).

ONZ

Przyglądając się tym trudnym i wstrząsającym faktom i liczbom, być może zadajecie sobie pytanie: „Co ja mogę zrobić?” Jest to pytanie, które często sobie stawiam, jako wasza przedstawicielka w ONZ. W jaki sposób mogę przyczynić się do zmiany?

ONZ uznaje Powszechną Deklarację Praw Człowieka (30 artykułów) i jej długoterminowym celem jest nieustanne dokładanie starań, by z tych teoretycznych, podstawowych praw uczynić rzeczywistość widzialną i wymierną w całym świecie.

Zgromadzenie ma dwie przedstawicielki w ONZ: Siostra Małgorzata O'Dwyer pracuje w Nowym Jorku w biurze, które zajmuje się kwestiami ekonomicznymi i społecznymi. Ja zaś pracuję w biurze w Genewie, gdzie zajmujemy się właśnie prawami człowieka. Tak więc jest to jeden ze sposobów, w jaki Zgromadzenie przyczynia się do zmian.

W ONZ, Siostra Małgorzata i ja, czujemy się wysłuchane i szanowane, gdyż Siostry Miłosierdzia są postrzegane jako osoby godne zaufania – czynimy to, co mówimy.

To, co Siostra Małgorzata i ja możemy zrobić w ONZ zależy od was, drogie Siostry, od was, które służycie Ubogim twarzą w twarz, informując nas na bieżąco o problemach, które napotykalicie, a które my możemy następnie wdrożyć w system ONZ.

17 Celów Zrównoważonego Rozwoju

Jednym ze sposobów, którym ONZ aktualnie się posługuje, by osiągnąć ten szeroki cel, jakim jest urzeczywistnienie praw człowieka na całym świecie, jest ustanowienie 17 zadań lub celów, które mają zostać osiągnięte do 2030 r.

Te cele są konkretnym wyrazem praw człowieka, w dobie największych problemów naszych czasów. Znane są jako Cele Zrównoważonego Rozwoju ONZ. Oto one :

1. Koniec z ubóstwem
2. Zero głodu
3. Dobre zdrowie i jakość życia
4. Jakość edukacji
5. Równość płci
6. Czysta woda i warunki sanitarne
7. Czysta i dostępna energia
8. Wzrost gospodarczy i godna praca
9. Innowacyjność, przemysł, infrastruktura
10. Mniej nierówności
11. Zrównoważone miasta i społeczności
12. Odpowiedzialna konsumpcja i produkcja
13. Działania w dziedzinie klimatu
14. Życie pod wodą
15. Życie na ziemi
16. Pokój, sprawiedliwość i silne instytucje
17. Partnerstwa na rzecz celów

Z pewnością przysłuchując się tej liście celów, usłyszycie echo praw człowieka. To pokazuje determinację ONZ-u w promowaniu tych praw i wyrażaniu sprzeciwu wobec ich lekceważenia lub naruszania.

Powróćmy teraz do pytania: W jaki sposób ja mogę przyczynić się do zmiany? A zwłaszcza podczas tego Konwentu: W jaki sposób my możemy przyczynić się do zmiany?

Co możemy zrobić jako Zgromadzenie, jako Prowincja, ale także jako Wspólnota lokalna, aby kontynuować zmiany, a może nawet wprowadzać też nowe?

Wincenty i Ludwika

Mogą Siostry zacząć od postawienia pytania: W jaki sposób zachowałby się Wincenty i Ludwika? O co prosiliby nas dzisiaj? W jaki sposób by nas wspierali?

Modlitwa

Panie, dałeś mi język, abym mówiła,
lecz brakuje mi słów.

Dałeś mi serce, bym kochała,
lecz brakuje mi sił.

Bądź Słowem, które przemawia we mnie i głosi Twoją chwałę.

Bądź siłą, która wypełnia me serce i otwiera mnie
na miłość do mych braci i siostr...

Powierzamy Ci, Maryjo, Jedyna Matko naszego Zgromadzenia,
nasze prace konwentowe. Amen.